

VI ПРОПОВИЈЕД ПРВА ПОСЛАНИЦА ТИМОТЕЈУ 2, 1-4

Молим, дакле, прије свега да се чине мољења, молишве, прозбе, благодарења за све људе. За царева и за све који су у власти, да тих и миран животи њоживимо у свакој њодожности и честишности. Јер је ово добро и њодно њред Сисисшељем нашим Божом. Који хоће да се сви људи сисасу и да дођу у њознање истине.

Свештеник је, да тако кажемо, отац цијелог свијета. Према томе, он и треба да се брине о свакоме, попут Господа коме служи. Због тога он (тј. Ап. Павле) говори: „Молим, дакле, прије свега да се чине мољења, молитве, прозбе, благодарења за све људе“. Из овога слиједе двије предности. Прва је да нема више мржње према паганима, јер нико не може да мрзи оне за које се моли; они постају бољи молитвама које се за њих узносе и губе своју окрутност према нама. Јер ништа није толико погодно да привуче људе учењу као кад их се воли и кад су вољени. Само помислите како је било онама који су прогонили, бичевали, протјеривали и убијали хришћане док су слушали како се ови, према којима су се они опходили на тако варварски начин, горљиво моле Богу за њих. Запазите жељу Апостола Павла да хришћанин буде надмоћан над свим злостављањима. Попут оца који кад га по лицу удари мало дијете које носи у рукама не губи љубав према дјетету, тако и ми не треба да губимо наклоност према паганима, чак и када нас туку. Шта значи „прије свега“? То значи – током свакодневне службе, а упућени знају како се то ради сваки дан и ујутро, и увече, како узносимо молитве за цијели свијет, за царева и оне на власти. Али, неко ће рећи да он није имао на уму све људе, него све вјерне. Како онда говори о царевима, кад, у то вријеме, цареви нису вјеровали у Бога и било је

много генерација безбожних царева? И да не би изгледало како им подилази, он прво каже „за све људе“, па онда „за цареве“, јер да је поменуо само цареве могло би бити сумњиво. А након тога – пошто би душе неких хришћана могле застати када ово чују и одбацити прозбу којом се показује да је приликом приношења Светих Тајни (тј. Евхаристије) неопходно молити се за паганског цара – он им показује предност такве прозбе, не би ли их макар тиме подстакао на прихватање савјета, и (зато) додаје „да тих и миран живот поживимо“. Овим као да каже „њихова безбједност је наша сигурност“, исто као што у посланици Римљанима моли да се покуравају својим властима „не само због гњева него и због савјести“ (Рим 13, 5). Јер Бог је успоставио власти за опште добро. Те, када они због власти ратују и штите нашу сигурност, зар не би било неразумно да се не молимо за њихову безбједност у рату и опасностима? Према томе, не ради се ту о подилажењу, него о прихватању владавине правде. Јер кад они не би били заштићени и побиједили у рату, наши послови би нужно упали у невоље и збрку. И кад би они били збачени, ми бисмо морали или служити самима себи, или бисмо били разбачани наоколо као дјегунци. Јер они су као неке ограде бачене пред нас, и они који су унутар тих ограда су безбједни.

Он каже „мољења, молитве, прозбе, благодарења“. Зато што морамо благодарити Богу за све добро које сналази друге, јер Он чини да сунце сија и на зле и на добре и шаље своју кишу и на праведне и на неправедне. Запазите то како би нас Апостол Павле хтио повезати и сјединити у једно, не само молитвом, него и благодарењем. Јер онај од којег се тражи да заблагодари Богу за добро ближњег свога, мора и да га воли и лијепо се према њему односи. И ако морамо благодарити за добро ближњег свога, још више морамо молити за оно што се нама дешава и што је непознато, па чак и за ствари које су против наше воље и које се нама чине као тешкоће. Јер Бог све даје за наше добро.

Нека, дакле, сваку нашу молитву прати благодарност. И ако нам се заповиједа да се молимо за своје ближње, не само за оне вјерне, него и за оне невјерне, размислите колико је погрешно молити се против своје браће. Зашто? Је ли вам Он заповиједио да се молити за непријатеље своје, а ви се молити против брата свога? Онда ваша молитва није против њега, него против вас. Јер изазивате

Бога изговарајући безбожничке ријечи „Покажи му“, „Учини му то“, „Казни га“, „Узврати му“! Далеко биле такве ријечи од ученика Христовог који треба да буде кротак и благ. Из уста којима је подарена таква Света Тајна, нека ништа горко не изађе! Нека језик који је дотакао Тијело Христово не изговори ништа увредљиво, нека се сачува чистим, нека не изговара клетве. Јер ако „опадаци неће наслиједити царство Господње“ (1Кор 6,10), још мање ће га наслиједити они који проклињу. Јер онај који куне мора бити хулник, а хула и молитва су супротне једна другој, хула и молитва су далеко једна од друге, оптужба и молитва су потпуно различите ствари. Да ли умилоствивљујете Бога молитвама, а онда проклињете? Ако не опростите, неће вам бити опроштено (Мт. 6,15). А, умјесто да опростите, ви молите Бога да не опрости; каква је то претјерана злоба! Ако се не опрости ономе који не опрашта, како ће бити опроштено ономе који моли Бога да не опрости? Себи штетите, а не њему. Јер иако би ваше молитве требало да буду за вас, неће бити прихваћене јер су узнесене отровним устима. Јер уистину су уста која хуле загађена свиме што је увредљиво и нечисто.

Онда када треба да дрхтите због властитих гријехова, да се горљиво борите за њихов опроштај, ви покрећете Бога против брата свога – зар вас није страх, што се не бавите собом? Угледајте се на дјецу у школи. Ако је час испитивања и ако сваки од њих добије батине због љености, престрашени су насмрт, па ако их неко од другова из разреда јако удари, немају времена да се наљуте нити жале учитељу, толико им је душа обузета страхом. Само ишчекују једно, а то је да прођу без модрица и само о томе мисле. И кад се час заврши, било да су добили батине од својих другара или не, никад о њима не размишљају.¹ А ви, кад размишљате о својим гријесима, како не задрхтите на помињање туђих ‘грешака’? Како можете тражити опроштај од Бога? Јер, ваш случај је постао гори због ваше хуле на другога и тиме му забрањујете да опрости ваше властите грешке. Зар не би Он могао рећи: „Ако тражиш од мене да будем строг у кажњавању престапа против тебе, како можеш очекивати

---

¹⁾ Светитељ се овдје не залаже за физичко кажњавање дјеце у школи, већ говори о фактичком стању у његовом времену када се то сматрало општим обичајним (културним) обрасцем у свим јавним школама и служећи се тим, њему савременим, васпитним средством (данас, наравно, потпуно непримјереним и анахроним) труди се да упуту пастирску поруку својим савременицима.

да опростим твоје преступе против мене?“ Научимо, коначно, да будемо хришћани! **Ако не знамо како да се молимо, што је врло проста и лака ствар, шта друго можемо знати? Научимо да се молимо као хришћани.** Оно су молитве незнабожаца, преклињање Јудејаца. Молитва хришћана је другачија, молимо се за опраштање и заборављање неправди учињених нама. „Кад нас грде“, каже се, „благосиљамо; кад нас гоне, трпимо; кад хуле на нас, молимо“ (1Кор 12, 13). Почујте шта Стефан каже: „Господе, не урачунај им гријех овај!“ (Дап 7, 60). Умјесто да се моли против њих, он се молио за њих. Ви, умјесто да се молите за њих, ви хулите на њих. Онда сте ви зли у оној мјери у којој је он био добродјетелјан. Реците ми, коме се дивимо – онима за које се молио, или њему који се молио за њих? Њему, наравно! Ако бисте вољели видјети да се ваш непријатељ бичује, молите се за њега, али не са том намјером, не да буде бичеван. Резултат ће и бити то, али нека то не буде ваш циљ. Овај блажени мученик је много пострадао неправедно, а ипак се молио за њих. Многе патње нам наши непријатељи праведно наносе. И ако се он који је страдао неправедно није устручавао да моли за своје непријатеље, какву казну ми заслужујемо, који страдамо праведно, а ипак се не молимо за њих, него се молимо против њих. Ви уистину мислите да ударате другог, али истина је да окрећете мач против себе. Ваше страдање није, због тога, такво да ће Судија бити благ према вашим сопственим сагрешењима, пошто тражите да излије свој бијес на друге. Јер, „каквим судом судите, онаквим ће вам се судити“, Он је рекао, „и каквом мјером мјерите, онаквом ће вам се мјерити“. (Мт. 7,2). Будимо, дакле, спремни на опроштај како би Бог могао бити спреман да нама опрости.

Желим да ово не само чујете, него и упамтите. Јер сада памћење задржава само ријечи, па и њих једва. А након што се растанемо, ако вас ико ко није био овдје упита о чему смо разговарали, неки неће знати да кажу. Други ће само знати о чему смо разговарали и одговорити да су чули проповијед о опраштању нанешених неправди, о молитвама за наше непријатеље, али ће испустити све што је речено као да се и не сјећају; други, опет, мало тога ће се сјећати, али чему и то мало. Ако, дакле, не задобијете ништа овим што сте чули, ја вас преклињем да и не присуствујете разговору. Јер, каква је корист од њега? Осуда је већа и казна је строжија ако

након толиких опомињања наставимо да радимо по староме. Због тога нам је Бог дао једну одређену молитву (молитву Господњу – *Оченаш*), да не тражимо ништа људско, ништа од овог свијета. И ви који сте вјерни знате за шта се треба молити, и како је сва молитва заједничка.² Али, неко ће рећи: „Не заповиједа се тамо да се молимо за невјернике“. Ово не бисте рекли кад бисте разумјели силу, дубину и скривено благо те молитве. Само је откријте и видјећете како је и то сачињава, јер на то упућују ријечи „да буде воља Твоја на небу и на земљи“. Како на небу нема нити невјерника, ни преступника, кад би, дакле, небо било само за вјерне, не би било разлога да се тако молимо. Кад би вјерни испуњавали вољу Божију, а невјерни не би, његове воље не би било „на земљи као на небесима“. Њено значење је: како нема злих на небесима, нека не буде злих ни на земљи, него приклони све људе страху твоме, начини све људе анђелима, чак и оне који мрзе нас и наши су непријатељи. Зар не видите како на Бога свакодневно хуле и исмијавају га и вјерни и невјерни, рјечју и дјелом? Шта онда? Је ли он због тога угасио сунце или зауставио кретање мјесеца? Је ли скршио небеса и преврнуо земљу? Је ли исушио море? Је ли зауставио ријеке и ваздух? Не, управо супротно од тога. Он чини да његово сунце излази, да његова киша пада, даје да земља рађа плодове кад је којем вријеме и тако обезбјеђује годишњу прехрану богохулницима, неразумнима, покваренима, прогонитељима; не за један или два дана, него за читав живот. Угледајте се на њега колико год сте људским силама способни за то. Зар ви не можете учинити да сунце излази? Не говорите зло. Зар не можете послати кишу? Не осуђујте. Зар не можете обезбједити храну? Не будите охоли. Такви дарови су од вас довољни. Божија доброта према његовим непријатељима се види у његовим дјелима. И ви их чините макар ријечима – молите се за своје непријатеље и бићете као Отац ваш на небесима. Колико смо већ пута ово говорили и никада нећемо престати говорити не би ли нешто проистекло из нашег говора. Нити смо заспали, ни

---

²⁾ У времену у којем је Свети Златоуст живио само вјерни су знали молитву *Оченаш* (катихумени су први пут упознавани са њом тек неколико дана пред Крштење). То није, дакле, као што се данас сматра општечовјечанска молитва, него (ново)завјетна молитва хришћана, будући да само они вјерују у Оца на небесима који је им је послао свога Сина, да би се читав свијет спасио кроз Њега и да би Његови ученици, надахнути Духом Светим, били со земљи (Мт. 5. 13) и жртвовали се за спасење свих људи свега свијета.

уморили се говорећи, само ви који слушате немојте да вам досади. Ако некоме досади, то значи да не ради оно што се говори. Јер онај који чини дјелима (оно што му се говори), воли да често слуша исто и не досади му јер је то његова похвала. А тјескоба долази просто онда кад се не чини оно што је заповијеђено. И онда се човек мучи. Ако човек даје милостињу и чује да неко други говори о милостињи, онда га то не замара него му чини задовољство, јер слуша како се његова властита дјела хвале и откривају. Па кад нам није драго слушати о опраштању сагрешења, то је зато што нас не занима милостивост, не практикујемо је; јер кад бисмо је заиста имали у стварности, не би нам сметало њено именовање. Ако, дакле, нећете да вас замарамо и стварамо вам тјескобу, чините како проповиједамо, својим дјелима показујте оно о чему говоримо. Јер никада нећемо престати говорити о овоме док се не почнете тако понашати. А ово све чинимо понајвише због наше бригае и љубави према вама. Јер трубач мора да труби, па иако нико неће отићи у рат (одазивајући се на његов позив), он мора да ради свој посао. Ми тако чинимо не да бисмо вас теже осудили, него да бисмо осуду отклонили од нас. И још, љубав према вама нас присиљава јер би нам се срце цијепало кад би вас задесило оно што Бог спречава. Никакав скупоцјен подухват не представља ово што од вас тражимо; не тражи никакву штету (земаљских) добара, нити дуг, мукотрпан пут. Тражи само вољу – ријеч, стремљење ума. Само да поставимо чувара нашим језицима, врата и браву на наша уста, да не изрекнемо никакву увреду на Бога. То је ради наше користи, не оних за које се молимо, да тако чинимо. И увијек имајмо на уму да онај који благосиља свог непријатеља, благосиља самога себе, онај који куне свог непријатеља, куне самога себе, а онај који се моли за свог непријатеља, не моли се за њега, него за себе. Ако тако чинимо, моћи ћемо да у дјелима покажемо ову савршену врлину и тако задобијемо обећани благослов милошћу и добротом Господа нашег Исуса Христа.

*Са енглеској ѿревела
Љерка Јефѿић*